

A Fővárosi Ítéltábla a ... Ügyvédi Iroda) által képviselt ... felperesnek a ... Ügyvédi Iroda által képviselt ... alperes ellen szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. október 11. napján kelt 25.G.42.898/2017/35-I. számú ítélete ellen az alperes részéről 36. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja; kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 120.000 (Százhuszezer) forint + áfa, valamint 116.860 (Száztizenhatezer-nyolcszázhatvan) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetének helyt adott és megállapította, hogy a felperes és az alperes jogelődje között 2008. szeptember 29. napján létrejött ... számú kölcsönszerződés 7. pont második bekezdésében és az Üzletszabályzat 18.3.4. pontjában meghatározott szerződési feltétel tisztességtelenség miatt semmis; a kölcsönszerződést a megkötése napjára visszamenő hatállyal érvényessé nyilvánította; kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.460.766 forintot, továbbá 181.580 forint perköltséget.
- [2] Határozata indokolásában rögzítette, hogy a szerződő felek között az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, melyet a felperes a rPtk. 685. § d) pontja alapján fogyasztóként kötött meg és a jogviszony fogyasztói, a 6/2013. PJE 1. pontja szerinti devizaszerződésnek minősül, melynek alapján a felperesnek kellett viselnie az árfolyamváltozás hatásait.
- [3] A 2/2014. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszoolgáltatás körébe tartozó rendelkezés, melynek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható, ha azonban a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy annak elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés tisztességtelen, melynek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.
- [4] Az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 203. § (4) bekezdésében előírt, tartalmilag a rHpt. 203. § (5) bekezdés a) pontjában és a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában meghatározott tájékoztatás során a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja; a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, ki kell térni az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a

törlesztőrészletekre. A rHpt. 203. § (4) bekezdése és az (5) bekezdés a) pontja annak érdekében ír elő külön tájékoztatási kötelezettséget a pénzügyi intézmények számára, hogy a fogyasztónak ne az egyedi és általános szerződési feltételekből kelljen kikövetkeztetnie és felismernie az árfolyamváltozás kockázatának a fennálltát és annak a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségére gyakorolt hatását, hanem a kifejezett tájékoztatás alapján azzal mindenképpen tisztában legyen és a kockázat ismeretében tudjon dönteni a szerződés alapján őt terhelő kötelezettségek vállalásáról. Nem felel meg a rendeltetésének és emiatt nem tekinthető az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatásnak az, ha a kockázat fennálltát és annak a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségére gyakorolt hatását a fogyasztó csak az általános szerződési feltételekből ismerheti meg.

- [5] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a kölcsönszerződés 7. pontjának második bekezdése szerint: "Deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A Hitelszerződés lejárat előtti megszűnése, vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egy összegben esedékessé válik. Az adós kijelenti, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának és vállalja ennek következményeit."; továbbá azt, hogy ezzel tartalmilag azonos szabályozás szerepel az Üzletszabályzat 18.3.4. pontjában.
- [6] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli kölcsönszerződés 7. pontjának egyedi megtárgyaltsága nem állapítható meg, mert azt az alperes jogelődje általános szerződési feltételként alkalmazta, és bár a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben foglaltaknak formailag, alakilag megfelel, tartalmilag azonban nem elégíti ki a pénzügyi intézménytől elvárható tájékoztatással szemben támasztott törvényi követelményeket, ezért nem átlátható és nem érthető a fogyasztó számára.
- [7] Az 1952. évi III. törvény (rPp.) 164. § (1) bekezdése alapján fennálló bizonyítási teher és a 29. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített felhívás ellenére az alperes nem bizonyította, hogy a jogelődje megfelelő tájékoztatást nyújtott az árfolyamváltozás kockázatáról, ennek eredménytelensége pedig a rPp. 3. § (3) bekezdése alapján a terhére volt értékelendő.
- [8] A tájékoztatás elmaradása folytán a felperes alappal gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli, ezért a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a fogyasztóra hárító, a perbeli kölcsönszerződés 7. pontjának második bekezdésében, valamint az Üzletszabályzat 18.3.4. pontjában rögzített szerződési feltételek a rPtk. 209. § (1) bekezdése, a 2/2014. PJE határozat 1. pontja alapján tisztességtelen, ezért a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis.
- [9] Kifejtette az elsőfokú bíróság, ha az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az adósra hárító szerződési feltétel tisztességtelen és emiatt kiesik a szerződésből, akkor nem állapítható meg, hogy milyen mértékben köteles viselni az árfolyamváltozás kockázatát, ehhez képest milyen árfolyam alkalmazásával kell meghatározni az esedékessé váló törlesztőrészletek és a fennmaradó tőketartozás forintban kifejezett összegét, a tisztességtelen feltétel nélkül tehát a kölcsönszerződés nem teljesíthető.
- [10] A felperes a szerződési feltételek érvénytelenségének jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérte azzal, hogy az alperesnek az elszámolás eredményeként 1.460.766 forint tartozása áll fenn vele szemben. Az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy az érvénytelen feltételekre jog nem alapítható, ezért az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy az árfolyamkockázat áthárítása nélkül a felperest milyen fizetési kötelezettség terhelte és megalapozottnak találta az általa megjelölt 1.460.766 forint visszafizetésére irányuló követelést.
- [11] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést.

- [12] Az alperes a fellebbezésében kérte elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását; másodlagosan a rPp. 252. § (3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését.
- [13] A hatályon kívül helyezés iránti kérelme körében előadta, hogy a felperes személyes meghallgatására, részéről bizonyítási indítvány előterjesztésére nem került sor, ebből következően az elsőfokú bíróság kizárólag a per anyagává tett okirati bizonyítékok tartalmi megfelelőségét értékelhette, melynek során téves jogi következtetésre jutott.
- [14] A 2/2014. PJE határozat szerint amennyiben a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, akkor azt - az ellenkező bizonyításáig - úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt. A pénzügyi intézménynek kell a fogyasztó ekkénti tájékoztatásának megtörténtét, a fogyasztónak pedig ennek az ellenkezőjét bizonyítania.
- [15] A felperes a rPp. 166. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási eszközök egyikét sem vette igénybe, a beadványaiban előterjesztett előadása pedig a rPp. rendszerében nem értékelhető bizonyítékként. Ugyanakkor az alperes az aláírt tájékoztató per anyagává tételével eleget tett a bizonyítási kötelezettségének, a kölcsönszerződés nem vitatottan teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan jött létre, annak a 7. pontja megfelelő tájékoztatást tartalmazott, az abban foglaltak megdöntésére a felperes egyoldalú előadása nyilvánvalóan nem lehet elégséges. Ebből következően az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra, hogy az alperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, a perbeli árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségét nem igazolta.
- [16] Érdemben fenntartotta, hogy a kölcsönszerződés 7. pontja önmagában kielégíti a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában és a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában rögzített követelményeket, ezen - az alsóbb fokú bíróságok számára kötelező - iránymutatásokkal szembehelyezkedve került sor a vitatott rendelkezések tisztességtelen voltának a megállapítására.
- [17] A kölcsönszerződés 7. és az Üzletszabályzat 18.3.4. pontja tanúsítja, hogy a felperes a perbeli jogügylet kockázatairól teljeskörű tájékoztatást kapott; a 2/2014. PJE határozat elvi éllel rögzíti, amennyiben a fogyasztó a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírja, az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie.
- [18] Az elsőfokú bíróság a tájékoztatás elégtelenségét nem a fenti jogegységi határozatban megjelenő tisztességtelenségi teszt alapulvételével állapította meg, csupán azt rögzítette - tévesen -, hogy a szerződés 7. pontja egyedileg meg nem tárgyalta feltétel, ezért a fogyasztó csak általános szerződési feltételeknek minősülő rendelkezésekből tudott tájékozódni további, ezzel azonos megítélésű rendelkezések egybevetésével. Ezzel szemben a mindössze egy oldalas szerződés 7. pontját a felek egyedileg megtárgyalták, melyben rögzített kockázatfeltáró nyilatkozat ab ovo kellően figyelemfelhívónak is minősül.
- [19] Amennyiben a vitatott rendelkezés mégsem lenne egyedileg megtárgyalva, az elsőfokú bíróságnak abban az esetben is a 2/2014. PJE határozatban rögzített tisztességtelenségi tesztet kellett volna elvégeznie, azaz vizsgálnia kellett volna, a felperes alappal gondolhatta-e, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli, ugyanis csak ebben az esetben van lehetőség a szerződés érvénytelenségének a megállapítására. Tekintettel arra, hogy az egyedi szerződés 7. pontjában került sor a tájékoztatás megadására, az elsőfokú ítéletben foglaltaktól eltérően a felperesnek nem általános szerződési rendelkezéseket kellett értelmeznie, továbbá a tájékoztatás számára érthető és világos kellett, hogy legyen.
- [20] A fentiektől eltérő jogi következtetés az Európai Unió Bíróságának (EUB) joggyakorlata alapján sem vonható le, az irányadó C-51/17. számú ítélet értelmezése során megállapítást nyert, hogy az a 6/2013. és 2/2014. PJE határozatokban testet öltő értékelési kritériumokat tükrözi, azokat erősíti. Az uniós joggyakorlat szerint is a pénzügyi intézménynek arról kell a fogyasztót világosan és érthetően tájékoztatnia, hogy a deviza alapú szerződésből fakadó mechanizmusnak, vagyis a korlátozás nélkül általa viselendő árfolyamkockázatnak mi a rá háruló gazdasági következménye, az, hogy a fizetendő

törlesztőrészletek összege megemelkedhet, ezt pedig a kölcsönszerződés 7. pontja kifejezetten tartalmazza.

- [21] A felperes számára amennyiben figyelmesen és körültekintően járt el, a kölcsönszerződés alapján érhetőnek és világosnak kellett volna lennie annak a ténynek, hogy a deviza alapú finanszírozás jelentős kockázattal jár, mely őt terheli. Ezzel ellentétes szóbeli tájékoztatást a felperes nem állított és nem is bizonyított, ezért a keresetnek helyt adás jogsértő, az elsőfokú ítélet megváltoztatásának, a kereset elutasításának van helye.

Az alperes jogi álláspontja alátámasztására a Kúria és több ítélet tábla határozatában foglaltakra is hivatkozott.

- [22] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet - helyes indokai alapján történő - helybenhagyását.

- [23] Álláspontja szerint hatályon kívül helyezésre nincs ok, eljárásjogi szabálysértés nem állapítható meg; az pedig nem határozott petitum, ha a másodfokú bíróság úgy ítéli meg, hogy nem elegendők a bizonyítékok, akkor rendelje el az eljárás megismétlését, a fellebbezés hiányos, abból nem állapítható meg, hogy milyen indokok alapján kellene a keresetet elutasítani, vagy az ítéletet hatályon kívül helyezni.

- [24] Érdemben sem alapos a fellebbezés, helytállóan rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a 29. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt felhívás ellenére sem bizonyította, hogy a jogelődje megfelelő tájékoztatást nyújtott az árfolyamváltozás kockázatairól és a bizonyítatlanságot a terhére kellett értékelni. Ezen a tárgyaláson csak az alperes jogi képviselője volt jelen, nyomban nem terjesztett elő kifogást a bizonyítási teher telepítése vonatkozásában, emiatt nem lehet helye az ítélet megváltoztatásának, mert ezzel egyfokúvá tenné az ítélezést a másodfokú bíróság.

- [25] Téves az alperes fellebbezési érvelése arra vonatkozóan, a felperes nem gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy őt csak korlátozott mértékben terheli. Az Üzletszabályzat 18.3.3. pontja szerint az árfolyam-különbözet elszámolása a futamidő változását eredményezi, ezt az általános rendelkezést az egyedi szerződés 6. pontjában 72 hónapban maximálták, ezért a 6. és 7. pontok együttes értelmezése szükséges. Amennyiben az alperes azon jogállítása helyes, hogy a 7. ponttal szemben a felperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy nem világos és érthető a vitatott rendelkezés, akkor a 6. pont alapján az alperest terhelte annak igazolása, hogy az nem az árfolyamváltozás korlátozottságára vonatkozó szerződési feltétel. A 6. pontból az állapítható meg, hogy legfeljebb 12 hónap időtartamig terheli a felperest az árfolyamváltozás fizetési terhe a szerződés szerinti 60 hónapos futamidő végétől kezdve. Téved az alperes abban, hogy nem bizonyította azt, az árfolyamváltozás legfeljebb korlátozott mértékben terheli, mert ahogy az alperes, úgy a felperes is az egyedi szerződésben rögzített feltételekkel, tehát okirattal igazolta az árfolyamkockázat korlátozottságát.

- [26] Ettől függetlenül fenntartotta azon álláspontját, hogy az árfolyam változás egyáltalán nem terheli, mert az alperes jogelődjével megkötött szerződésből nem vezethető le a tájékoztatás tartalma, arra csak több szerzési rendelkezés együttes értelmezéséből lehetne következtetni, továbbá az egyedi szerződés 7. és az Üzletszabályzat 18.3.4. pontjából nem tűnt ki, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt bármikor bekövetkezhet.

- [27] A törvénykezési gyakorlat szerint a tájékoztatás csak akkor tisztességes, ha számítások lettek volna arra vonatkozóan, hogyan alakul a fogyasztó fizetési kötelezettsége meghatározott árfolyamok esetén. Ki kellett volna térni a tájékoztatásban a CHF menekülő valuta jellegére és arra is, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozás valószínűsége és mértéke miként alakulhat, mindennek pedig a szerződés megkötése előtt, kellő időben kellett volna megtörténnie, hogy a fogyasztónak elegendő ideje legyen a megalapozott döntés meghozatalához. A jogvita tárgyává tett szerződési rendelkezések nem elégitették ki a professzionális pénzügyi intézménytől elvárható, fentiek szerinti tájékoztatás követelményét. Véleménye szerint az alperes nem terjesztett elő a marasztalásával

szemben jogorvoslati kérelmet, nem állította, hogy a megítélt összeg, mely jogalap nélkül került kifizetésre, nem jár, a jogorvoslati kérelme általános jogalapi vitatás, ebből viszont nem következik a marasztalás összegének a kétségbe vonása is, ezért az ítélet e körben jogerős, a felülbírálatára nincs mód.

- [28] Rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy a fellebbezési ellenkérelemben foglaltaktól eltérően az elsőfokú ítélet megváltoztatására, a kereset elutasítására irányuló alperesi kérelemre tekintettel a támadott határozatnak nincs fellebbezéssel nem érintett része, ezért a rPp. 253. § (3) bekezdése szerinti korlátozás hiányában a másodfokú eljárás során teljeskörű felülbírálatnak volt helye; a tárgyaláson kívüli elbírálás a rPp. 256/A § (1) bekezdés f) pontján és a 74/2020.(III.31.) Korm. rendelet 29. § (1) bekezdésén alapult.
- [29] Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint alapos.
- [30] Az elsőfokú bíróság az ítéletében a tényállást a jogvita érdemi elbírálásához szükséges mértékben feltárta, a releváns tényekre vonatkozó bizonyítást a felek indítványaira figyelemmel lefolytatta - ebből következően a rPp. 252. § (3) bekezdésére alapított másodlagos fellebbezési kérelem nem foghatott helyt - azonban a helyesen rögzített tényállásból téves jogi következtetéssel jutott a kereseti kérelem megalapozottságára.
- [31] Figyelemmel arra, hogy a fellebbezés a bizonyítás eredményének a felülmérlegelésére irányult, nem sérelmezve a bizonyítási teher kiosztását, súlytalan a bizonyítási teher telepítésével szembeni eljárás kifogás előterjesztésének a szükségességére vonatkozó felperesi fellebbezési ellenkérelemben foglalt érvelés.
- [32] A rendelkezésre álló, kétségmentes tartalmú okirati bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a perbeli szerződés deviza alapú, az 1/2016. PJE határozat 1. pontjában előírtaknak megfelelően meghatározott tárgyú fogyasztói kölcsönszerződés, melynek a részévé vált az alperes jogelődjének az Üzletszabályzata, az utóbbi átvételét ugyanis a felperes a kölcsönszerződés 12. pontjában elismerte, el is fogadta magára kötelezőnek, ezen nyilatkozata pedig - az ellenkező bizonyításáig - igazolja az Üzletszabályzatban foglaltak általa történő megismerését, az okirat rendelkezésére bocsátását.
- [33] A perben nem merült fel adat arra nézve - azt maga az alperes sem állította, - hogy a jogelődje a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, a kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazó rendelkezései vonatkozásában a szerződéskötést megelőzően lehetőséget biztosított arra, hogy e szerződési feltételek tartalmát a fogyasztó befolyásolhassa, aki ezzel nem élve fogadta el azokat, ezért ezen szerződési feltételek - a 2/2011. PK vélemény 2. pontjára is figyelemmel - egyedileg meg nem tárgyalta, illetve általános szerződési feltételnek minősülnek. A felek közötti jogvita tárgyát a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, a kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazó rendelkezései - egyedi szerződés 7. pontja, Üzletszabályzat 18.3.4. pontja - tisztességtelenségének és ebből eredő semmisségének a vizsgálata képezte.
- [34] Deviza alapú kölcsönszerződés esetén - amint azt a 6/2013. PJE határozat 1. pontja és az ahhoz fűzött indokolás is rögzíti - a hitelező és az adós szerződésből eredő pénztartozása egyaránt devizában került meghatározásra (kirovó pénznem) és azt mindkét fél forintban volt köteles teljesíteni (lerovó pénznem). Az adós devizában adósodott el, ebből következően maga tartozott viselni az árfolyamváltozás hatásait, azt a kockázatot (árfolyamkockázat), hogy a forint gyengülése fizetési terheinek növekedését, míg erősödése a csökkenését eredményezi. Az ilyen szerződéseknél tehát a jogviszony természetéből adódik, a kölcsön deviza alapúságának szükségszerű

következménye az, hogy az árfolyamkockázat viselése - eltérő jogszabályi rendelkezés, illetve a felek eltérő megállapodása hiányában - korlátozás nélkül a kölcsönt felvevő fogyasztóra hárul, az árfolyamváltozás előnyeit és hátrányait egyaránt maga viseli.

- [35] Mindebből - a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban foglaltakra is figyelemmel - az következik, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezései a főszoolgáltatást megállapító szerződési feltételnek minősülnek, ezért tisztességtelenségük csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha a szerződéskötéskor tartalmuk a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is tekintettel az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt világos és érthető. Ebből a szempontból annak van jelentősége, hogy a szerződés szövege és a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó képes volt-e értékelné az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is, azt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.
- [36] A fogyasztó professzionalitása hiányából következő, a szerződő felek között fennálló információs egyensúlyhiányra tekintettel a deviza alapú kölcsönszerződések esetén az ügyfelet érintő kockázatot illetően a rHpt. 203. §-a speciális, a rPtk. 205. § (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó többlet tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzügyi intézmény számára, amelynek tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését, annak hatását a törlesztőrészletekre és amelynek megtörténtét az ügyfélnek aláírásával kellett igazolnia. A tájékoztatásnak - amint azt a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban a Kúria kifejtette - az árfolyamváltozás lehetőségére és arra kellett kiterjednie, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre.
- [37] Ezen speciális, az ügyfél által írásban elismerten teljesítendő tájékoztatási kötelezettség megsértéséhez ugyanakkor sem a rPtk., sem a rHpt. nem fűzte a semmisség jogkövetkezményét, így a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya nem eredményezte a szerződés jogszabályba ütközés miatti semmisségét.
- [38] Vita esetén azonban a pénzügyi intézménynek kell bizonyítania azt, hogy az árfolyamkockázat valós tartalmáról a szerződéskötést megelőzően világos és érthető tájékoztatást adott a kölcsönt felvevő fogyasztó részére, annak alapján a fogyasztó képes volt értelmezni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is, abból egyértelműnek kellett lenni a számára, hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, az árfolyam korlátozás nélkül kizárólag őt terheli.
- [39] Ehhez az is szükséges, hogy megállapítható legyen, a szerződést megelőzően a fogyasztó az árfolyamkockázatról olyan tartalmú tájékoztatást kapott a pénzügyi intézménytől, amelynek alapján az árfolyamváltozás rá nézve gazdaságilag hátrányos következményeit is értékelné tudta.
- [40] A fentiek következnek az EUB C-51/17. számú ítéletéből is, amely a 93/13/EGK irányelv (Irányelv) 4. cikk (2) bekezdésében foglalt világos és érthető megfogalmazás követelményét értelmezve az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő általános szerződési feltételek tekintetében a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettségre nézve a következő követelményrendszert állította fel ahhoz, hogy e szerződési feltételek megfeleljenek a világos és érthető megfogalmazás követelményének: a pénzügyi intézménynek elegendő tájékoztatást kell nyújtania a kölcsönvevők számára, hogy utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak; a tájékoztatásnak ki kell terjednie a tagállami fizetőeszköz súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, arra, hogy az gazdaságilag nehezen

elviselhetővé válhat, ha az a pénznem, amelyben az adós a jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; a tájékoztatásra a szerződés megkötése előtt, időben kell hogy sor kerüljön.

- [41] A tájékoztatási kötelezettségnek ugyanakkor nem kell kiterjednie az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, valószínűségére és a pénzügyi intézménynek arról sem kell nyilatkoznia, hogy a szerződés futamideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa, továbbá spekulatív számításokat sem kell közölnie, illetve modelleznie a lehetséges változásokat.
- [42] Az árfolyamkockázatról történő tájékoztatásra nézve az EUB más határozataiban sem állított fel a fentieknél szigorúbb követelményrendszert, eltérő következtetés az Irányelv rendelkezésiből, továbbá a Kúria Konzultációs Testületének az állásfoglalásaiból sem vonható le.
- [43] Amennyiben a szerződés szövegéből vagy a fogyasztó által aláírt, illetve vele bizonyítottan közölt kockázatfeltáró nyilatkozatból megállapítható, hogy a megfelelő tájékoztatás megtörtént, azt az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy az árfolyamkockázat korlátlanul őt terhelő volta a fogyasztó számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie.
- [44] A perbeli esetben a kölcsönszerződés felperes által aláírt egyedi részének 7. pontja és az Üzletszabályzat ezzel lényegében azonos tartalmú 18.3.4. pontja az árfolyamkockázatra nézve a fentiekben ismertetett követelményeknek megfelelő, világos és érthető, tisztességes tájékoztatást tartalmazott. Az árfolyamkockázatot illetően a szerződésben nem szerepelt olyan információ, amely átlagos fogyasztó mércéjén keresztül ne lenne világos és érthető, és amelynek alapján a szerződéskötéskor a felperes alappal gondolhatta azt, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós vagy az csak korlátozott mértékben terheli.
- [45] A fellebbezési ellenkérelemben foglaltaktól eltérően a kölcsönszerződés 6. pontjából nem következik az, hogy a kockázatviselésnek van időbeli határa, az korlátozott lenne. Rámutat a Fővárosi Ítélet arra, hogy nem a „korlátlan” kifejezés szerepeltetése elmaradásának, hanem annak van jelentősége, hogy a szerződés egyik rendelkezése sem állított fel korlátozást, a kockázatviselés korlátozottságára a szerződés - egyébként meg nem engedett - kiterjesztő értelmezésével sem lehetne jutni.
Az írásbeli szerződésben foglaltaktól eltérő szóbeli tájékoztatás tartalmát a rPp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperes tartozott a perben bizonyítani, melyre nem került sor, kioktatása ellenére ekörben indítványt sem terjesztett elő.
- [46] Mindebből az következik - amint azt a 2/2014. PJE határozat indokolásának III. 1. pontja rögzíti -, a felperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy a szerződésbe befoglalt, megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozat ellenére az alperes jogelődjétől szóban olyan eltérő tájékoztatást kapott, amelyre figyelemmel alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott, van egy maximuma.
- [47] A perben arra sem merült fel adat, hogy a kölcsönszerződés - melynek az egyik része csupán 1 oldal terjedelmű - áttanulmányozására a felperesnek nem állt volna elegendő idő a rendelkezésére.
- [48] A fentiekre figyelemmel tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat nem találta alkalmasnak annak kétségmentes igazolására, hogy a kölcsönszerződés egyedi részének 7. pontjában és az Üzletszabályzat 18.3.4. pontjában az alperes jogelődje a szerződéskötést megelőzően világos és érthető, tisztességes tájékoztatást adott a felperesnek az

árfolyamkockázatról, annak valós tartalmáról és a lefolytatott bizonyítás eredményét helytelenül értékelve, téves következtetést levonva helyezkedett arra az álláspontra, hogy a szerződés az árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességes tájékoztatás hiányában semmis.

- [49] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.
- [50] A Fővárosi Ítéltábla az eredményes fellebbezés folytán pervesztes felperest a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alkalmazásával megállapított ügyvédi munkadíjból, valamint a jogorvoslati illetékből álló együttes első- és másodfokú perköltsége megfizetésére.

, 2020. szeptember 8.

dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.
a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s.k.
előadó bíró

dr. Felker László s.k.
bíró